I. N. J.

DISSERTATIO INAVGVRALIS HISTORIAM INSTRVMENTORVM DEGLVTITIONI, PRÆPRIMIS VERO CHYLIFICATIONI INSERVIENTIVM, TRADENS,

QUAM

ARCHIATRO SVMMO AVSPICE

DECRETO ET AUTHORITATE

MAGNIFICI, NOBILISSIMI, AMPLISSIMI

IN INCLYTA ARGENTORATENSIVM ACADEMIA

COLLEGII MEDICI

Pro

Summis in arte Medica honoribus & privilegiis Doctoralibus rite impetrandis

SOLENNI Eruditorum examini ſubmittit

JOHANNES BOECLERVS, Argent

Ad diem 24. Januar. 1705.

ARGENTORATI

Literis JOHANNIS FRIDERICI SPOOR.

ILLVSTRI
LIBERALITATIS
OTTONIANÆ
DNN. PRÆFECTORVM
COLLEGIO,

VIRIS
MAGNIFICIS, NOBILISSIMIS,
AMPLISSIMIS,
PLVRIMVM REVERENDO,
CONSVLTISSIMIS,
EXPERIENTISSIMO, EXCELLENTISSIMIS,
Mæcenatibus ſuis Maximis
ob
Innumera accepta beneficia
Diſſertationem hanc Inauguralem
in
grati animi τεκμήριον,
ſuique ulteriorem commendationem
devotâ,
quâ par eſt, animi ſubmiſſione
D. D. D.
JOHANNES BOECLERUS.

PROOEMIVM

Lectori Benevolo Salutem.

PArtium corporis humani ſolidarum, & inter eas viſcerum præprimis cognitionem, Medico maxime utilem & perquam neceſſariam eſſe, nullus eſt qui dubitat. Iis enim perſpectis, facilius quoque in humidarum atque ſpirituoſarum partium deducimur naturam. Quod & nos conſiderantes, non minimi momenti rem, nos facturos arbitrati ſumus, ſi pro diſſertatione inaugurali quarundam,deglutitioni & præſertim chylificationi inſervientium partium exhiberemus deſcriptionem. Non venditamus illam pro exactiſſima, atque omnibus numeris abſoluta, profundè enim doctorum atque longo tempore exercitatorum anatomicorum illud eſt, non tyronum. Optimorum interim authorum uſi ſumus auxilio, quorum quoque ipſiſſima ſæpius verba retinere, quam alienis minuſque accuratis ſermonibus illorum mentem obſcurare maluimus. Tuum erit B. L. ſi alicubi rem acu non tetigerimus,

pro humanitate tua veniam impertire, conatuſque noſtros æqui bonique conſulere. Cæterum DEUM T. O. M. quo omnibus noſtris cœptis ſua gratiâ velit adeſſe, ardentiſſimis imploramus precibus.

§. I.

Hiſtoriam, gulæ, Ventriculi, inteſtinorum atque vaſorum lacteorum tradituris, omnium primo gula expendenda venit. Eſt autem gula ἡ κοινὴ καὶ μεγίστη καὶ πρώτη πασῶν ὁδὸς, ἡ ἀπὸ τοῦ στόματος εἰς τὴν γαστέρα φέρει, καθάπερ εἴς τι ταμιεῖον κοινὸν ἁπάντων μορίων, ἐν μέσῳ τῷ ζώῳ καθιδρυμένον, communis & maxima atque prima omnium via, quæ ab ore ad Ventriculum fert, velut ad promptuarium quoddam commune omnium partium, in medio animali collocatum: prout loquitur Galenus de uſu partium l. 4. c. 1. Eſt, inquam, canalis ille membranaceus, oblongus, mollis atque tenſilis, à faucibus ad ſtomachum ũſque protenſus, per quem eſculenta atque potulenta ad Ventriculum deferuntur. Hinc Græcis à ferendo cibum οἰσοφάγος dicitur. Situm obtinet larynge poſteriorem, non quod aliquid liquidorum per rimam gutturis ad ejus humectationem deſcendere debeat, prout voluit Aquapendens, ſed ſequentes ob cauſas aſpera arteria anterius, gulæ vero poſterius poſita videtur, 1. quod, cum trachea ſit magis dura atque cartilaginoſa, Gula vero pelliculoſa, illa magis ab extrinſecus alterantibus ſe tueri poteſt quam hæc. 2. quod cum per pharyngem inſpiretur aër, cujus continuus debet eſſe ingreſſus, ideo debuit ſitum ad hoc habere directum, & inde eſt quod ſitum obtinet ante œſophagum. 3. quod ſi gula anterius fuiſſet poſita, potuiſſet fieri, vel quod poſt finem tracheæ gula obliquaſſet verſus dorſum, vel quod à fine tracheæ uſque ad principium oris ſtomachi fuiſſet vacuitas, ſed utrumque eſt inconveniens, nam ſecundum eſt impoſſibile, primum autem nocumentum & impedimentum in actu deglutiendi pareret. Sunt hæ rationes quas allegat ex Mundino Blaſius ad Veslingii Synt. anat. c. XI.

II.

II.

Tribus œſophagum conſtare tunicis anatome docuit Harum extimam nonnulli à peritonæo, alii à pleura, alii à vertebrarum ſpinæ ligamentis ortam volunt. Arridet nobis hac in re judicium, Dn. Franciſci Gliſſoni tr. de Ventr. & inteſt. c.1.ſtatuentis, omnes has ſententias, ſi de principio continuationis ſive connexus intelligantur, veras eſſe, falſas vero ſi de origine fovente atque ſuſtinente ſumantur. Uſum alium tunica hæc non præſtat quam ut cæteras inveſtiat. Tunica media, carnoſa eſt atque craſſa, ita ut Hoffmannus illam muſculum eſſe judicet. Duplici fibrarum gaudet ſerie, quarum exterior ex fibris rectis ac longitudinalibus, interior ex annularibus compoſita eſt, harum ope, in quas nimirum Spiritus ſucceſſive influentes materiam deglutiendam ad Ventriculum protrudunt, œſophagus conſtringitur, illarum vero, nempe longitudinalium auxilio œſophagus dilatatur, fortaſſe ut tranſitus pro materia deglutienda ſit liberior. Intima ſive tertia tunica nervea, fibriſque tenuiſſimis variique generis inter ſe contextis conſtans deprehenditur. Tunicæ illi nerveæ, quæ os intus obtegit eſt continua, atque ad Ventriculum uſque deſcendens ſuperius ejus orificium aliquot digitorum ſpatio obducit. Altior hujus tunicæ (verba hæc ſunt Clariſſimi Dn. Williſii de medic. oper. ſ.2. c.2.) in Ventriculum inſertio, intimum ac citiſſimum illud inter ſtomachum & gulam commercium facit, ita ut ſi pars alterutra in vomitionem cieatur, mox altera in συμπαθεῖν adducatur, cumque eadem tunica palatum, aliaſque oris partes inveſtiat, etiam hæ cum illis circa vomitionem mutuo conſenſu afficiuntur; Hinc inde aſſumto emetico os Salivans, trementiaque labia ſubſecuturæ mox vomitionis ſignum præbere videmus. Ad ſenſationem & quodammodo quoque ad motum, tunicam hancce facere nulli dubitamus, an autem, quatenus hæc tunica propter humiditatem nimiam, quâ aggravatur, diſcutiendam, à ſpirituum exploſione quadam expanditur & ampliatur, oſcitatio producatur, prout Dn. Williſius ſtatuit, adhuc cum Dn. Taury dubitamus. Villis tenuiſſimis ſive cruſtâ villosâ, illi quæ palatum, linguam, Ventriculum

atque inteſtina obtegit, ſimili intus obducitur. Impedit hoc velum, quo minus tunica nervea ab aſſumtis lædatur. Ad commeſſationem quoque (prout eleganter iterum Dn. Williſus l.c. loquitur) quæ pro tuenda vita neceſſaria eſt, magis invitandam cruſta hæcce villoſa facere videtur, nempe ut dum alimenta grata deglutiuntur, in toto œſophagi tranſitu, à villis iſtis arripi, iiſdem diutius adhærere, & jucunditatis ſenſum imprimere queant. Tribus hiſce tunicis duas alias, inter nerveam atque muſculoſam membranam ſitas, Dn. Verheyen l.c. ſuperaddit, quarum eam quæ muſculoſæ proxima eſt vaſculoſam, alteram vero quæ nervoſæ adhæret glanduloſam appellat. Nobis eas videre nondum contigit.

III.

Principium gulæ, quod pharynx anatomicis audit, tribus muſculorum paribus atque ſphinctere gaudet. Muſculorum primum par Cephalopharyngæum dictum, ad elevandum, reliqua duo paria, quorum alterum ſphenopharyngæum, alterum ſtylopharyngæum vocant, ad dilatandum œſophagum facere videntur. Sphyncter pharyngis, muſculus aliàs œſophagæus dictus, quem plurimi ſimplicem unicumque muſculum eſſe volunt, Dn. Verheyen vero duos diſtinctos eſſe muſculos judicat, cibum comprehenſum inhærentemque deorſum propellit.

IV.

Perluſtrato ſic œſophago, quomodo hoc organum in actu deglutitionis ſeſe habeat paucis videndum reſtat. Ubi nobis illorum, qui cibum atque potum ex ore, à facultate tractrice tunicæ interioris tam œſophagi quam ventriculi ipſius ad hunc deduci putarunt, diſplicet ſententia. Diſplicet inquam hæc opinio, eo quod tractio, quæ hic in ſcenam producitur, à moderna phyſicorum cohorte rejiciatur, quodque (2.) per tales facultates aliquid dicatur, quod ſcias æque atque neſcias; (3.) denique quod ſententiæ hujus aſſertores, deglutitionem eſſe actionem naturalem, cum tamen maximè ſit animalis, ſtatuant. Optimè munus œſophagi in peragenda deglutitione deſcri-

deſcribere Dn. Verheyen videtur; Cujus propterea mentem hoc loco noſtram facere, ipſiſſimaque ejus verba hic apponere minime pudori ducimus. Occurrente, inquit, materia deglutiendâ, tenduntur ſex priores muſculi, quorum actione pars poſterior œſophagi ſurſum & extrorſum expanditur, parte anteriori depreſsâ atque omnino patulâ, deinde motu linguæ ac buccarum projicitur cibus vel potus in Gulæ orificium, ac ſtatim prioribus muſculis ab operatione ceſſantibus, ſe contrahunt muſculi œſophagi, ipſumque œſophagi principium conſtringentes, materiam in illo contentam ulterius protrudunt. Conſtrictio œſophagi, adeoque & cibi & potus protruſio ulterius continuatur uſque ad ſtomachum per contractionem fibrarum annularium tunicæ muſculoſæ. Fibræ autem longitudinales ejuſdem tunicæ maxime uſui veniunt, dum venit deglutiendus bolus aliquis major, ut videlicet illarum contractione dilatetur pars illa œſophagi, quæ bolo iſti tranſeunti præjacet; ac proinde illo tempore, quo conſtringitur œſophagi pars ſuperior, dilatetur ejus pars inferior.

V.

Excipit œſophagum Ventriculus, quaſi parvus venter dictus, Græcis κοιλία, γαστὴρ, νηδὺς audit, quorum vocabulorum ulteriorem evolutionem exhibet Fœſius in œconomia Hippocratis. Galenus, juxta theſin noſtræ diſſertationis primam ταμιεῖον τῆς τροφῆς κοινὸν illum appellat; Aliis ἐργαστήριον primæ concoctionis audit, aliis ſub promi condi nomine venit, aliis aliter dicitur. κατ' ἐξοχὴν autem viſcus illud membranaceum, in epigaſtrio ſiniſtro proxime ſub diaphragmate ſitum, ſuperiori parte gulæ, inferiori vero inteſtino duodeno junctum, cibi potuſque receptaculum, in quo in chylum convertuntur, Ventriculi nomine inſignitur.

VI.

Duobus eſſe inſtructum orificiis, ſiniſtro nimirum ſeu ſuperiori, atque dextro ſeu inferiori αὐτοψία demonſtrat. Illud, quod στόμα τῆς γαστρὸς, καρδίαν, ſtomachum vocant, œſophago continuum, fibris carnoſis atque orbicularibus præditum eſt,

quibus

quibus mediantibus, (non niſi enim deglutitionis atque vomitionis tempore aperitur) ſe ſphincteris inſtar conſtanter claudit. Quæ clauſura tum feliciori inſervit concoctioni, tum, ne quâ levi de causâ regurgitent aſſumpta, præcavet; Ad quod ultimum tamen, poſitum hujus orificii ad Ventriculum fere perpendicularem, multum quoque conferre, non improbabile videtur. Ob nervorum, qui illud ingrediuntur, copiam, perquam ſenſile deprehenditur, quod ipſum in cauſa fuiſſe videtur, ut ſedem animæ vitæque principium hic locâret Helmontius, maxime propterea improbandus. Hoc, dextrum nempe orificium, πυλωρὸς, januæ cuſtos, janitor, aliàs dictum, oblique jungitur duodeno, fibris quoque circularibus donatum, ope quarum, ne crudior elabatur chylus conſtringitur, non minimum tamen momentum ſitus ipſius pilori elatior hîc contribuit: Inanito enim ventriculo deorſum licet propendeat, altitudine tamen eodem alimentis repleto, ſuperius adæquat, imo quandoque altius aſſurgit.

VII.

Figuram Ventriculi, quam rotundam ſimul atq; oblongam, ad œſophagum quidem latiorem, ſtrictiorem vero inteſtina verſus deprehendimus, eleganter admodum Galenus l. 4. de uſ. part. c. 7. deſcribit, cauſaſq; hujus figuræ non ineptas reddit. Quod magnitudinem attinet atque capacitatem, pro ætatis, ſexus atque victus ratione varia eſt. Signa, quibus magnitudo cognoſci poteſt, ſi quis ſcire cupiat, inter alios, Thom. Barthol. an. ref. l. 1. c. 9. & Gliſſon. Hiſt. Ventr. c. 2. §. 7. adeat. Numero Ventriculus in homine maximaque animalium parte, unicus tantum reperitur; in pennatis granivoris duo occurrunt ventriculorum genera, animalia vero altera tantum parte dentata, omniaque cornigera ruminantia, quin & ruminantia non cornigera, quatuor donantur ventriculis. Horum primum κοιλίαν μεγάλην, magnum ventrem, *la pence, la double*, den Wanſt appellant, ſecundus κεκρύφαλος, reticulum, *le Bonnet*, die Hülle/ die Haube/ das Immenhäuſel dicitur: Tertius ἐχῖνος, omaſum, centipellio, *myrefevillet, le millet, le livre*, der

Mannig-

Mannigfalt audit; Quartus ἤνυϛρον abomaſum, *la cuilette*, der Magen inſignitur. Deſcriptionem eorum atque uſum videſis apud Gliſſ. l. c. atque præcipue in elegantiſſimo, quem de ruminantibus atque ruminatione Johannes Conradus Peyerus Schaphuſianus edidit, tractatu.

IIX.

Ex totidem, quot œſophagus, tribus nimirum conflatus eſt tunicis, quarum extimam mere membraneam, atque peritonæi propaginem eſſe volunt. Dubium tamen hic movet Gliſſonus, tunicam hancce non totam mutuatitiam, ſed ſaltem reſpectu fibrarum, quas in proximam inſerit tunicam, non minus quam ſecundam aut tertiam Ventriculo eſſe propriam aſſerens, ne dicamus quid de parenchymate, quod ipſe quidem addit. Hæcce tunica, non tantum tueri roborareque ventriculum, ſed & ratione fibrarum, ab uno orificio ad alterum excurrentium, motui periſtaltico inſervire videtur. Quæ hanc excipit carnoſa eſt atque verè muſculoſa duplici fibrarum ordine conſtans, quarum interiores per Ventriculum excurrentes ſuperius ſiniſtrorſum, inferius dextrorſum ſpectant. Exteriores tunicæ extimæ fibras ad angulos rectos ſecantes Ventriculum circulariter ambiunt. Hujus tunicæ præcipuè beneficio motus periſtalticus peragitur, ventriculus conſtringitur, chyluſque ex aſſumptis confectus verſus pylorum propellitur. Tunicarum interior nervea, variique generis fibris inordinatè ſatis diſpoſitis, rugis atque plicis quam plurimis intus conſpicua deprehenditur, quæ rugæ, ob majorem hujus quam carnoſæ tunicæ amplitudinem efformatæ, aſſumtis, ne ante peractam elabantur chylificationem, impedimento ſunt. Senſationi hanc tunicam eſſe deſtinatam omnes conſentiunt, ut autem facilis illius ab ingeſtis arceatur læſio, velamento quoque pariter ac membrana œſophagi interna, villoſo obducitur, quod ſi quis cum Dn. Williſio tunicam peculiarem atque quartam nominare velit, illi minime erimus contrarii. Deſcriptio ejus, quam Laudatus Dn. Williſius exhibet, hæc eſt. Interior, inquit, tunica, tota nervoſa, in ſuperficie interna, ſub-

ſtantia villoſa, ſeu filamentis rectis, tunicæ ipſi perpendiculariter inſertis ubique obducitur. Hæc cruſta Ventriculum intus obtegens, poſt levem elixationem manifeſtiſſime apparet, diſtincta tamen ab eâ quæ Gulam inveſtit, (utpote levidenſis & minus candida) ſimilis videtur illi, quæ linguam obtegit. Quippe tum hujus tum Ventriculi aſpera & cruſtata eſſe debet, ut alimenti tum libati, tum deglutiti particulæ parvum in eâ detineantur, & dein paulatim tunicæ nervoſæ tradantur, quæ ab eorum nudo & immediato contactu, nimis irritari & poſtea indurari periclitaretur. Porro hæc Ventriculi cruſta villoſa, aliis etiam uſibus inſervit; Chyli enim reliquiæ inibi aggeſtæ in fermentum quoddam, & pro appetitu & pro digeſtione requiſitum evadunt. Cæterum hæc lanugo vaſorum, quæ tunicæ nerveæ denſiſſime inſeruntur, ora ubique obtegit, ac tutatur, nec non humores ab arteriis & nervis exudantes ſuſcipit; dum interim venæ chylum alioſve ſuccos in hac parte ſcatentes exugunt. Cruſta hæc villoſa in poſtica ſive convexa ejus ſuperficie, qua tunicæ nerveæ cohæret, glandulis annulatis numeroſiſſimis ubique conſita eſt, quæ proculdubio vaſorum in tunica nervea dehiſcentium ora contegunt, ac, uti videtur humorem illis deſtinatum, aut ab iis depoſitum immediatius excipiunt atque percolant. Hactenus Williſius, cui tamen in omnibus quæ hoc loco profert fidem eſſe adhibendam negamus.

IX.

Per glandulas in tunica, juxta Williſium quarta, ſitas, liquorem iſtum, quem fermentum quidam, alii & quidem rectius lympham digeſtricem aut menſtruum appellare amant, Separari valde eſt probabile, humore quoque ſalivali, qui continuo ſenſim ſenſimque deglutitur, nec non ſpiritibus animalibus concurrentibus. Sunt qui acidum eſſe hoc menſtruum, ſunt qui alcalinæ naturæ illud pronunciant, nulla tamen harum ſententiarum firmis ſatis rationibus innititur. Nobis clariſſimi Dn. Wedelii hac de re perplacet opinio, dum phyſ. Med. ſ.3. c.9. illud nec aqueum ſimpliciter neque ſulphureum, ſed poſſe commodiſſime in genere referri ad ſa-

li

lina, ſed temperata, ſed inſipida quaſi & menſtrui univerſalis æmula aſſerit.

X.

Actionem Ventriculi eſſe chylificationem nemo facile negabit; qnomodo autem alimenta in chylum mutentur, controvertitur. Sunt ex veteribus qui facultatem aliquam χυλοποιητικὴν hîc in Scenam producunt, quid autem de ea ſit ſentiendum ex theſ.4. videre eſt. Alii præſertim Galenici per modum coctionis, adeoque à calore Ventriculi adjacentiumque partium chylificationem peragi docuerunt. Imo eo quidam progreſſi ſunt, ut per modum quendam putredinis chyloſin fieri voluerint. E recentioribus non pauci acidum chylificare, alii per modum fermentationis, (cujus ſententiæ ab aliis Helmontius, ab aliis Petrus Caſtellus Scholæ Meſſinenſis in Sicilia Medicus, author fertur,) hoc opus abſolvi crediderunt. Nos, quibuſdam harum ſententiarum rejectis, quibuſdam vero in omnibus non aſſentientes, paucis h.l. mentem noſtram proponemus, accuratiorem exactioremque tum chyli, tum chylificationis indagationem alii reſervantes tempori. Statuimus ergo alimenta diſſolutione atque extractione in chylum mutari, dum nempe aſſumpta à menſtruo Ventriculi, mediante calore atque motu ipſius Ventriculi periſtaltico inciduntur, diſſolvuntur varieque agitantur, ſicque eorum particulæ gelatinoſæ una cum ſalinis atque oleoſis evolvuntur atque extrahuntur, in inteſtinis deinde à fæcibus, quibus permixtæ hærebant, ſeparandæ.

XI.

Ventriculo inferius annexa inteſtina, græcis ἔντερα παρὰ τὸ ἐντὸς εἶναι, χολάδες, item, ἐγκοίλια atque ἔγκατα audiunt, Barbari chordas, alii interanea, alii aliter appellant. Veniunt autem ſub inteſtinorum nomine canales illi membranacei, longi, rotundi, concavi, variiſque circumgyrationibus anfractuoſi, initium à pyloro, finem in ano habentes, ducendo ſeparandoque chylo, atque fæcibus continendis, ac tranſmittendis dicati.

XII.

Subſtantia cum Ventriculo conveniunt, tribus ſcilicet quoque, vel juxta Williſium quatuor conſtant membranis, ab illis, quæ Ventriculum conficiunt, in eo tantum, quod tenuiores nonnihil, quodque fibræ in horum ſecunda paulo aliter ac in ſecunda Ventriculi ſint diſpoſitæ, differentibus. Longitudo eorum ſexies utplurimum vel ſepties, longitudinem hominis, cujus ſunt, adæquant, multum tamen hæc longitudo ratione ſubjecti variat, rariſſimum eſt, quod Cabrolius obſervavit atque Riolanus, unicum nempe in hominibus voraciſſimis, illudque mirâbiliter breve ac inſtar litteræ majuſculæ S. intortum inteſtinum. Quo autem tam inſignis longitudinis canales commodius in corpore recondi queant, mediante meſenterio, cui annectuntur, varios acceperunt gyros: tali autem longitudine atque circumgyratione, ad meliorem chyli elaborationem in inteſtinis præcipuè tenuibus opus fuit. Adde quod per brevia inteſtina citius defluxiſſent excrementa, ſicque hominem crebrius dejiciendi ſervitio obligaſſent.

XIII.

In tenuia dividuntur inteſtina atque craſſa, illorum, quæ ἔντερα μικρὰ, λεπτὰ καὶ στερεὰ &c. vocant, tria ſunt duodenum nempe, jejunum atque ileum. Duodenum δωδεκαδάκτυλον à longitudine duodecim digitorum, quam tamen hodierni rejiciunt Anatomici, illud vix quatuor digitos longum ſtatuentes, ab Herophilo ſic dictum, à Galeno ἔκφυσις proceſſus Ventriculi appellatur, à pyloro incipiens in jejunum terminatur, ubi ductus bilarius atque pancreaticus, modò unico, modò diverſis hiantes foraminibus, inſeruntur. Inſigniter nonnunquam laxum deprehenditur atque amplum, qua ratione conſtitutum forſan inteſtinum pro altero à Riolano aſpectum fuiſſe ventriculo valde videtur probabile. Jejunum, græcis νῆστις ita appellatum, quia ut plurimum magis quam reliqua vacuum reperitur, valvulis à Kerkringio conniventibus dictis, refertiſſimum, umbilicalem regionem fere totam

tam occupat. Deſinere dicitur ubi ductus inteſtinalis fit gracilior & vaſa illius pauciora. Interim hujus finem prout & initium ſequentis exacte determinare neque incertitudo admittit neque utilitas requirit, prout loquitur Dn. Verheyen. In fœminis deficere falsò aſſeritur à Riolano. Longiſſimum inteſtinorum propter membranarum tenuitatem λεπτὸν, εἰλεὸν, ileum ἀπὸ τοῦ εἰλεῖσθαι, & volvulus à circumvolutione atque gyrorum multitudine dictum, tranſverſo ductu committitur inteſtino craſſo. Suo in Scrotum delapſu, qui frequens admodum eſt, herniam efficit inteſtinalem.

XIV.

Inteſtinorum craſſorum, quæ Hippocrates τὰ κῶλα nominat, tria quoque numerantur, cœcum nimirum, colon atque rectum. Cœcum μονόκωλον vel ab obſcuro uſu vel quod altero fine pervium non ſit appellatur. Quid autem propriè per cœcum debeat intelligi, non convenit inter autores, aliis partem iſtam globoſam inteſtini craſſi, quæ ab inſertione ilei deorſum pendet, ſitam in dextra ilei regione, renique ejuſdem lateris annexam, aliis vero appendiculam illam parvam inſtar oblongi vermis, coli principio adhærentem pro cœco venditantibus. Nobis huic controverſiæ decidendæ non immiſcentibus, appendix iſte vermiformis ſub cœci nomine hoc loco venit. Quod uſum hujus proceſſus attinet, ille quoque adhuc dum incognitus videtur. Hoffmanno notæ potius quàm ullius uſus gratia eſſe dicitur, ſtercoreum fermentum in eo locat Helmontius, recrementa recipere, ne cum impetu ſemel delabantur ad colon, generenturque dolores, & ſemper excernere cogamur, aſſerit Bartholinus. Alii flatibus recipiendis deſtinatum, alii ad motum chyli diſtributivum in colo ſimulque ad impediendam excrementorum in ileum regurgitationem contribuere volunt. Nos in re tam dubia judicium noſtrum ſuſpendere, quam inanibus conjecturis ignorantiam nihilominus confiteri, malumus. Colon græcis κῶλον vel ἀπὸ κωλύω retardo, quod cellularum ratione faeces remoretur, vel ἀπὸ τοῦ

 κολάζεσθαι

κολάζεσθαι à torquendo propter dolorem colicum. Polluci ἡ κάτω κοιλία dicitur, alii, quod ſinus habeat quam plurimos, κοῖλον appellare amant, *Arabibus* cellulatum, nonnullis craſſum & plenum audit. Inteſtinorum omnium eſt latiſſimum atque ampliſſimum, anteriora ventris occupans, cellulas tranſitum fæcum remorantes habet quamplurimas, quæ præcipue, annotante Dn. Verheyen, efformantur à duobus ligamentis, ſecundum totius coli tractum per oppoſita latera excurrentibus, ejuſque membranas ita contrahentibus ac coarctantibus, ut iiſdem diſſolutis inteſtinum facile ad duplam longitudinem extendatur, cellulis plane obliteratis. Ad ingreſſum tenuis inteſtini valvulam orbicularem, excrementis ex ileo egreſſum concedentem, regurgitationem, vero illorum impedientem obtinet. De valvulæ hujus inventore, quum alii Salom. Albertum, Varolium alii, alii Caſparum Bauhinum conſtituant, non multum ſumus ſolliciti. Sunt, qui valvulam eſſe negant, & circulum tantummodo carnoſiorem inteſtino tenui craſſum ingredienti, circumjectum eſſe aſſerunt: utrumque & valvulam eſſe & circulum Nicol. Tulpius l. 3. obſ. c. 21. & ex eo van der Linden Med. phyſiol. c. 4. demonſtrat. Ultimum inteſtinorum Græcis ὀρθὸν, εὐθυέντερον, ἀπευθυσμένον Latinis rectum à ſitu dicitur, Barbari Longanon appellant, nullis anfractibus inæquale à ſummo oſſis ſacri incipiens in fine Coccygis deſinit. Hic anus audit, tribuſque muſculis, Sphinctere nimirum, ne niſi volentes excludamus fæces, anum conſtringente, & duobus aliis, ab officio quod anum poſt excrementorum ejectionem retrahant, levatoribus dictis.

XV.

Reſtat vaſorum lacteorum deſcriptio. Inventionis eorum laus Caſparo Aſellio Anatomico Ticinenſi anno 1622. illa demonſtranti, defertur. Ipſos tamen veteres hoc vaſorum genus jam vidiſſe ex eorum ſcriptis liquet, licet uſum illorum ignorârint, ac pro vaſis arterioſis lactis abundantia repletis acceperint. Ab inteſtinis tenuibus maximam partem

tem oriri indubium videtur, an autem è craſſis quoque egrediantur, Bartholino aſſerente Verheyen vero negante, vaſaque à Bartholino obſervata pro lymphaticis venditante, mihi nondum liquet. Ab inteſtinis igitur copioſiſſime exorientes venæ lacteæ, per meſenterium feruntur ad ejus glandulas, quas rurſus egreſſæ in chyli receptaculum deductæ terminantur. Illas quæ ab inteſtinis ad glandulas deferuntur, primi generis, quæ verò à glandulis ad cyſternam progrediuntur, ſecundi generis vaſa lactea nominant. De qua diſtinctione non inepte hunc in modum diſſerit Dn. Verheyen tr. 2. c. 11. Cum in meſenterio humano non detur glandula proprie magna, non ſunt illius reſpectu deſcribendæ venæ lacteæ primi & ſecundi generis, prout paſſim in canibus: Si vero quis cupit vocare illa vaſa lactea primi generis, quæ ab inteſtinis protenduntur ad ſingulas glandulas meſenterii, & quæ inde ad cyſternam, ſecundi generis, per me licet. Mallem tamen illam diſtinctionem omnino omitti; quia exigua eſt inter illa genera vaſorum differentia: cum enim quædam glandulæ inteſtinis propinque adjaceant, aliæ ab eis valde remotæ ſint, hinc venæ lacteæ nonnullæ inter inteſtina & glandulas magis ſimiles ſunt aliis inter glandulas & cyſternam, quam hæ vel illæ ſunt ſimiles inter ſe. Adde quod nullatenus conſtet, vaſa illa omnia aut ſaltem pleraque tranſire ab inteſtinis ad cyſternam per dictas meſenterii glandulas. Valvulas Semilunares ab inteſtinis chyli introitum admittentes, regreſſum vero impedientes obtinere Dn. Ruyſchius demonſtravit. Uſus horum vaſorum in eo conſiſtit, ut chylum ab inteſtinis receptum ad cyſternam deferant.

XVI.

Poſt inventa vaſa lactea, circa annos circiter 1651. & 1652. per Johannem Pequettum, & van Horne receptaculum chyli atque ductus thoracicus fuit revelatus. Illud quod van Horne ſacculum lacteum, Bartholinus glandulam lacteam lumbarem, Charleton conceptaculum Pequettianum

num nominat, membrana tenui ac valde dilatabili, ſimiliter ac vaſa lactea, conſtans, rotundum atque compreſſum mediâ fere inter renes & capſulas atrabilarias regione, primis lumborum vertebris incumbit. In brutis unicum plerumque interdum duo aut tria reperta fuere. In homine tria, duo nempe majora invicem ſuperpoſita, ſed mutuis ramulis lacteis conjuncta, inter cavam aſcendentem & aortam deſcendentem in angulo, quem emulgentes cum cava faciunt, tertium vero ſuperius diaphragmati vicinius, ejuſque principio nerveo ſub appendice immerſum, notavit Bartholinus. Exonerant ſe in hanc cyſternam non ſolum venarum lactearum omnes, ſed & vaſa lymphatica plurima humorem ſuum in illam deponunt. Unde Diemerbrock non tam chyli, quam lymphæ receptaculum appellari poſſe ſtatuit, quod lympham non minus ac chylum recipiat, idque eo magis, quod chylus tantum per intervalla in illud delabatur, cum è contra lymphæ influxus ſit continuus. Hos acceptos humores ductui thoracico tradit receptaculum. Hic ductus, qui à ſitu thoracicus, à contentis chyliferus audit, ex receptaculi ſuperna thoracem reſpiciente parte exoriens, tenui pellucidâque membranâ conſtans, aortam inter & venam azygos ſpinæ circiter mediæ incumbens per thoracem aſcendit, in venam ſubclaviam ad venæ jugularis internæ ortum, non amplo hiatu, ſed ſex ſeptemve exiguis foraminulis, quibus valvula ab humero cavam ſpectante præjacet, inſeritur. Valvulas interius habet frequentes aſcendentis chyli atque lymphæ impedientes relapſum. Inventionis hujus ductus gloriam, reportent licet Pequettus atque van Horne, jam diu tamen ante ipſos obſervatum fuiſſe, ex Bartholomæi Euſtachii, de vena ſine pari tractatu, ubi ipſum accurate deſcribit, manifeſto patet. Quot præciſe ſint in homine tales ductus nobis nondum liquet. Plurimi unicum aſſerunt, Muralto vero in exerc. Med. 1. §. 4. duplex ordinariò receptaculum, duplicemque ductum in homine reperiri ſtatuit. Nobis illa felicitas tum ductum hunc, tum etiam vaſa lactea in homine videndi, nondum contigit; unde in aliorum obſervationibus acquieſcimus.

T A N T V M.